

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

Plats och tid	Digitalt kl. 09:00-16:00
Protokollet omfattar	§§1-7
Beslutande ledamöter	Kenneth Andersson (S) (ordförande) Elmer Eriksson (M) (vice ordförande) Anna Dahlén (V) (2:e vice ordförande) Ingrid Sundman (L) Margareta Gustavsson (S) Elin Segerstedt Söderberg (M) Gunilla Lundström (S)
Ej tjänstgörande ersättare	
Övriga närvarande	Emma Brännström (sekreterare) Anna Sundén (områdeschef LSO2) Eva Bergström (verksamhetschef) §3 Matthias Schenkel (verksamhetschef) §3 Maria Cerci (utredare Socialtjänsten) §3 Ann Jönsson (utredare Socialtjänsten) §3 Maria Stefansson (utvecklingsledare Folkhälsoenheten) §3 Ann-Sofi Grenholm (minoritetssamordnare) §3
Justeringens plats och tid	Digital justering , 2026-02-10
Sekreterare	Emma Brännström
Ordförande	Kenneth Andersson (S)
Justerande	Elmer Eriksson (M)

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

ÄRENDELISTA

- § 1 Justering
- § 2 Fastställande av föredragningslista 2026 - Beredning för primärvård och tandvård, BPT
- § 3 Informationer 2026 - Beredning för funktionshinder och samverkan, BFS
- § 4 Rapport riktade uppdrag 2025
- § 5 Aktivitetsplan 2026, Beredning för funktionshinder och samverkan
- § 6 Information samråd 2026, beredning funktionshinder och samverkan
- § 7 Initiativärende Anton Bergström (M) mfl. - Komplettering av mål och riktlinjer för nationella minoriteter insatser för den judiska minoriteten

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

§ 1 Justering

Sammanfattning

Elmer Eriksson (M) justerar protokollet tillsammans med ordförande.
Justeringen sker digitalt senast 10 februari.

Förslag till beslut

Elmer Eriksson (M) justerar protokollet tillsammans med ordförande.
Justeringen sker digitalt senast 10 februari.

Beslut

Elmer Eriksson (M) justerar protokollet tillsammans med ordförande.
Justeringen sker digitalt senast 10 februari.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

**§ 2 Fastställande av föredragningslista 2026 - Beredning för
primärvård och tandvård, BPT
HSN 34-2026**

Förslag till beslut

Föredragningslistan fastställs

Beslut

Föredragningslistan fastställs

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

**§ 3 Informationer 2026 - Beredning för funktionshinder och
 samverkan, BFS
 HSN 35-2026**

Sammanfattning

Maria Cerci och Ann Jönsson, utredare Socialstyrelsen.

Maria och Ann delar ett bildspel och berättar om Socialstyrelsens uppdrag. Gällande våld i nära relationer för personer med funktionsnedsättning så ser man att de löper högre risk för att utsättas för detta. Samma gäller äldre kvinnor, kvinnor med skadligt bruk eller beroende, kvinnor med utländsk bakgrund. Ingår man i flera av dessa grupper är således risken ännu högre. Man är mer beroende av andra och därmed ökad sårbarhet. Våldet kan ta sig många uttryck, så som fysiskt, psykiskt, sexuellt, latent, försummelse, ekonomiskt, materiellt och digitalt våld. Maria ger ett exempel på digitalt våld.

Funktionshinderrelaterat våld, ett våld där "udden" är riktad mot funktionsnedsättningen. Lämnar ofta inga spår. Det kan tex vara att ställa undan hjälpmedel, säga kränkande saker om personen kopplat till funktionsnedsättningen osv.

Tre teman brukar återkomma när man beskriver våld mot personer med funktionsnedsättning: beroende, sårbarhet och osynlighet. Det kan handla om att det är svårt att bli trodd, inte sedd som en sexuell person, utmaning i att stå upp för sina rättigheter/kommunicera, osv. Dessa kan samvariera med andra faktorer, sås om ålder, etnicitet, sexuell läggning osv.

Olika typer av förövare och olika miljöer. Sambo, personal, grannar, föräldrar, färdtjänstchaufför, god man osv. många personer med funktionsnedsättning har anhöriga som står för stödinsatser, vilket kan medföra viss risk. Stressfaktorer kan öka risken.

Gällande våld mot barn med funktionsnedsättning så har de förhöjd risk. Mobbning och nätkränkningar är vanligare i denna grupp. Barn har en lagstadgad rätt till skydd mot våld. Riskfaktorer för våld i hemmet: kris- och sorgereaktioner, relationer som inte vårdas, otillräcklig sömn, bristande samordning av barnets insatser, nätverk som inte kan eller vill avlasta, samhällets attityder, föräldras egna svårigheter.

Socialstyrelsen har tagit fram stödmaterial. Man vill så ett frö till diskussion och fördjupning i detta. För att kunna uppmärksamma denna typ av våld. Man vill i materialet beskriva vem våldsutövaren kan vara, i vilka situationer våld kan förekomma, tecken på våld och hur vi kan fråga om våld, att våldet kan ta sig många olika uttryck och förändras över tid. Det finns även ett material med fokus på barn. Även riktad till hälso- och sjukvård och tandvård.

Socialstyrelsen uppdrag är bland annat att stödja regeringen strategi, man tar även fram föreskrifter och allmänna råd, riktlinjer och rekommendationer. Myndigheten för delaktiga har också haft många regeringsuppdrag i detta område. Undersökningsmetoderna är skakiga och man har till exempel olika definitioner av funktionsnedsatta och även av våld. Kunskapsbanken blir dock större och större, men

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

det finns fortfarande mycket att undersöka. Ju öppnare samhället är och ju fler kontaktvägar dessa grupper har, desto enklare är det att få fram korrekt data. SKR har även fått i uppdrag att stötta regioner och kommuner att jobba vidare med detta.

Maria Stefansson, utvecklingsledare Folkhälsoenheten.

Maria delar ett bildspel och informerar om hur region Västerbotten arbetar med dessa frågor.

Regionen möter våld på olika sätt, så som våldsutsatta direkt, föräldrar till våldsutsatta, barn till våldsutsatta. Det finns många arenor där man som barn kan bli utsatt för våld. Gällande personer med funktionsnedsättning så kan förutsättningarna som man får av en funktionsnedsättning öka utsattheten (tex om man har en NPF diagnos kan man ha svårare att förstå risker osv). Våldsutsatta har generellt sett även sämre hälsa i övrigt: har man blivit utsatt för våld så ökar risken för psykosomatiska symptom, riskbruk, depression, hjärtproblem osv. Man kan även ha fått en funktionsnedsättning på grund av våldsutsatthet.

Det finns många olika typer av våld och det är lätt att man inom regionen fokuserar på psykiskt och fysiskt våld, men man behöver alltid ha med sig hela bilden. Tex så kan ekonomiskt våld innebära att utövaren tar kontroll över ekonomin, och adderar man då en funktionsnedsättning som gör att man tex inte kan ha ett eget arbete så ökar beroende ytterligare, och därmed risken för att bli utnyttjad. Det funktionsnedsatta barnet kan vara en källa till försörjning, vilket också innebär en risk.

Funktionshindersrelaterat våld kan tex vara att någon möblerar om hos en person som har synnedsättning eller mixtra med hjälpmedel som en person med funktionsnedsättning är beroende av.

Ofta finns det för personer i denna målgrupp en dubbel utsatthet. Normaliseringsprocessen (gradvis förändring som leder till att våldet blir en normal del i förhållandet) kan se annorlunda ut för personer i denna målgrupp. Tex om man tidigt haft behov av hjälp med hygien, vilket innebär att det blivit normalt att någon annan rör ens kropp, så kan det vara svårare att förstå när det övergår från vad som är normal behandling och vad som är sexuellt utnyttjande.

Inom Region Västerbotten finns det beslut om att alltid fråga om våld i nära relationer. Regionens ansvar är att undersöka om våld är en bakomliggande faktor, erbjuda adekvat vård och stöd, dokumentera korrekt (viktigt för ev. utredning hos polis), informera om hur man kan komma i kontakt med andra enheter inom hälso- och sjukvård/frivilligorganisation och polis, hjälpa personen att komma i kontakt med socialtjänsten (om samtycke finns) samt göra en orosanmälan till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa.

Folkhälsoenheten stöttar regionsnes verksamheter i detta. I år ser man över om det finns möjlighet att teckentolka information om våld i nära relationer på 1177. Man jobbar fram ett bildstöd till elevhälsan för att lyfta frågor om våldsutsatthet inom anpassad skola. Regionen är del i regional samverkan "Riva Hinder" – ett samverkansprojekt där man anordnar föreläsningar. I möten med verksamheter

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

beskrivs det övergripande behovet på detta sätt: man har inte tillräcklig kompetens om våldsutsatthet inom verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning, och man har inte tillräcklig kompetens om stöd till funktionsnedsatta i verksamheter som arbetar med våldsutsatta. Man skulle behöva fylla igen denna lucka.

Samtal i beredningen. Vilken profession ska ställa dessa frågor? Maria svarar att detta behöver fastställas inom respektive verksamhet. Hur sprider man information om att varje verksamhet ska ha egna rutiner? Det finns en mall i ledningssystemet som är ett bra stöd. Ofta är sjukhusvården bättre på att teckna rutiner. Om man behöver hjälp kan folkhälsoenheten stötta/bolla/ge synpunkter. Man har informerat om detta på olika chefsforum men man upplever ändå att det är svårt att nå ut. I beredningen resonerar man kring möjligheten att från beredningen driva frågan mer.

Eva Bergström, verksamhetschef Habiliteringscentrum.

Eva visar bildspel och ger en uppdatering av nuläge, utmaningar och goda exempel. Hjälpmedelsbudgeten fick ett tillskott i år, vilket är mycket bra för att få en mer adekvat budget utifrån förutsättningarna.

Övergång barn – till vuxensjukvård, forskning kopplad till detta också på Marie Cederschiölds högskola och man följer detta.

Utbildningsinsats utifrån handlingsplanen för regionsnes medarbetare (syn- och hörselnedsättning).

Barn, ungdom, och vuxenhabiliteringen i Umeå, där pågår ett arbete för att se hur man på bästa sätt kan möta upp brukare/närstående och samtidigt ha en god arbetsmiljö på avdelningar/i arbetslag.

Interna kompetensutvecklingsinsatser, för att säkerställa att brukarna får så mycket lika som möjligt i det nya journalsystemet. Men undersöker hur man på verksamhetsnivå kan använda systemet för att det ska bli så jämlikt som möjligt.

Sjukfrånvaron fortsatt något högre än målvärdena. Man arbetar med detta.

Ekonomi landade på minus en miljon (hjälpmedel störst påverkan).

Gällande våld i nära relation har man flera pågående arbeten. Bland annat skapades en arbetsgrupp med kuratorer där man aktivt jobbar för att alla medarbetare ska känna sig trygga i de rutiner som finns för detta. Rutiner finns bland annat för att ställa frågor om våld. Alla ska få den frågan och det är just rutinen och kontinuiteten som är viktig för att medarbetaren ska vara bekväm i att ställa frågan. Det finns bildstöd och tabeller att följa, som stöd när man ska ställa frågan och om personen svarar *ja*, hur man då tar det vidare. Det är viktigt att medarbetare kan få stöd av varandra/chefer/arbetsgruppen när detta arbete känns svårt.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

Ann-Sofi Grenholm och Emma Brännström minoritetssamordnare.

Ann-Sofi informerar om nuläge skyltning. En process som tagit tid. Först på Mariehem och Vilhelmina, där skyltarna nu sitter uppe. Varieteterna av samiska på skyltar i resten av södra Lappland är avstämde i samråd (man har valt att avvakta i Lycksele, Storuman och Tärnaby eftersom det fortsatt råder oklarheter där).

Sammanfattning samråd samer som var 26 januari, och kommande samråd med sverigefinnar och tornedalingar.

Ekonomisk redovisning, som visar att vi gjort av med hela statsbidraget. I bilagan framgår vad pengarna gått till. I beredningen skulle man gärna få en återkoppling av filmläget. Detta har inkommit och kommer skickas ut till beredningen.

Information om kommande workshop för att ta fram nya Mål och Riktlinjer. Det är en öppen workshop (digital) för alla nationella minoriteter.

Anna Sundén, områdeschef länssjukvårdsområde 2.

Anna delar bildspel och berättar om nuläge inom hennes område. Bland annat om en nationell lärandekonferens. Anna fick ta med sig ett gäng personer och de fick presentera arbeten kopplade till nära vård och tillgänglighet. Mycket om samarbete med kommunerna, vad som lyckats och vad som varit svårt. Socialstyrelsen har i uppdrag att styra, stödja och utveckla hälso- och sjukvård.

Handlingsplan Folkhälsa och Funktionsrätt, information om bland annat en arbetsgrupp för att starta upp arbetet med en jämlik och jämställd hjälpmedelsförsörjning. Även andra delar är på gång i handlingsplanen.

Anna är med i arbetsgruppen som jobbar med regionfullmäktiges uppdrag om hållbarhet. Arbetsgruppen jobbar med att ta fram en uppdragsplan. Det man landar i kommer att hamna i verksamhetsplaner för verksamheter 2027.

Centrum mot vålds etablering i södra Lappland blev inte som man först planerat med Skellefteå som struktur. Nu ska man etablera med Lycksele kommun som nav. Till beredningen kan vi framöver bjuda in personer från varje område (Umeå, Skellefteå och södra Lappland).

Matthias Schenkel, verksamhetschef Hjälpmedel Västerbotten.

Matthias delar ett bildspel och går igenom ekonomi.

2025 har varit ett innehållsrikt år med flytt av tolkcentralen, etablering av kundtjänst LMN och införandet av systemstöd för förskrivare, hjälpmedelsmässor och

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

ministerbesök. Man har bidragit till Nationell strategi för rehabilitering, habilitering och hjälpmedel (Socialstyrelsen).

Två extra tjänster godkända i LSG för tillsättning.

Man har arbetat mycket med krisberedskapsplan och reservrutiner, beredskapslager för hjälpmedel.

Snart kommer resultatet av tolktjänstutredningen. I MFD:s arbete med statsbidrag för tolkverksamheter har man inte tagit med restid i beaktande – vilket är väldigt viktigt för glesbygd att ha med eftersom det påverkar kostnaderna stort.

Nytt förhållningssätt till MDR (medicintekniska direktivet), utifrån produktens angivna livslängd – kan bli betydligt högre kostnader då man inte får återanvända hjälpmedel i samma utsträckning. Man jobbar på att få fram en lösning och att denna lösning måste vara ganska lika i landet.

Två av fyra avdelningschefer slutar nu och nya rekryteras. Denna omställning kommer att innebära att verksamhetsutvecklingen kommer stanna upp till stor del.

Reflektioner i beredningen om fortsatt arbete framåt.

Det politiken kan göra är att sätta nämndsmål kopplade till detta. Att nämnden beslutar om nämndsmål och där beskriver på ett tydligare sätt, så att det syns i verksamhetsplanerna.

BFS vill även jobba mer med kunskapshöjande insatser i regionen.

BFS vill boka in Centrum Mot Våld på sammanträde i år.

BFS vill även koppla på Funktionsrättsrörelsen i detta arbete.

Förslag till beslut

Information delgiven

Beslut

Information delgiven

Beslutsunderlag

- Redovisning statsbidrag nationella minoriteter och minoritetsspråk 2025
- Presentation Nationella minoriteter BFS feb 2026
- Våld funktionsnedsättning 9 feb 2026
- BFS 2026-02-09 Habiliteringscentrum

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

§ 4 Rapport riktade uppdrag 2025

Sammanfattning

Under 2025 har beredningen för funktionshinder och samverkan arbetat utifrån den uppdragsbeskrivning och de riktade uppdrag som givits. Förutom att kontinuerligt följa basenheterna Habiliteringscentrum och Hjälpmedel Västerbotten samt regionens arbete med nationella minoriteter, har beredningen haft särskilt fokus på förutsättningar för funktionshinderforskning, våld i nära relationer för personer inom det samiska samhället, samverkan, framtagandet av regionens handlingsplan för folkhälsa och funktionsrätt.

Förslag till beslut

Rapporteringen godkänns

Beslut

Rapporteringen godkänns

Beslutsunderlag

- Rapport BFS riktade uppdrag 2025

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

**§ 5 Aktivitetsplan 2026, Beredning för funktionshinder och
 samverkan
 HSN 701-2025**

Sammanfattning

I beredningen går vi igenom aktivitetsplanen för 2026 och fastställer ytterligare aktiviteter. Aktivitetsplanen är ett levande dokument som används som utgångspunkt för planering.

Förslag till beslut

Aktivitetsplanen godkänns i sin nuvarande form och revideras vid behov.

Beslut

Aktivitetsplanen godkänns i sin nuvarande form och revideras vid behov.

Beslutsunderlag

- BFS - Aktivitetsplan 2026

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

§ 6 Information samråd 2026, beredning funktionshinder och samverkan
HSN 39-2026

Sammanfattning

Nya mål och riktlinjer ska arbetas fram i samråd med nationella minoriteter och urfolket samer.

Samråd har hållits med regionpensionärerna, nationella minoriteter samt funktionshinderrörelsen.

Förslag till beslut

Information delgiven

Beslut

Information delgiven

Beslutsunderlag

- Sammanträdesanteckningar samråd sverigefinnar, tornedalingar, kväner och lantalaiset 2025-12-03
- Protokoll samråd mellan Region Västerbotten och samer 2026-01-26
- Sammanträdesanteckningar regionpensionärsrådet 2025-12-15
- Samrådsanteckningar samråd mellan regionen och patient- och funktionshinderrörelse 2026-02-02

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

§ 7 **Initiativärende Anton Bergström (M) mfl. - Komplettering av mål
och riktlinjer för nationella minoriteter insatser för den judiska
minoriteten**
HSN 1186-2025

Sammanfattning

Anton Bergström Nord och Elin Segerstedt Söderberg, båda (M), lämnade in ett initiativärende vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde den 24 september 2025, § 162. I initiativärendet yrkar de följande: Att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att föreslå hur "Mål och riktlinjer för nationella minoriteter 2024-2026" kan utökas med insatser kopplade till den judiska minoritetens trygghet, kulturella identitet och synlighet, i enlighet med vad som anförts i ärendet."

Ett svar på initiativärendet har upprättats. I svaret beskrivs pågående dialoger mellan regionen, Umeå kommun och judar för att klargöra vilka insatser som har bäst effekt. Vidare framgår det att regionen redan gör en del insatser för den judiska minoriteten, men att hela samhället måste hjälpas åt och att fler insatser behövs. Det framgår också att ett nytt mål och riktlinjedokument kommer att tas fram under våren då den nuvarande planen snart upphör.

Förslag till beslut

Beredningen för funktionshinder och samverkan föreslår att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar:

Initiativärendet avslås med hänvisning till att nytt Mål och riktlinjedokument planeras till våren då nuvarande dokument snart upphör.

Förslag till beslut vid sammanträdet

Elin Segerstedt Söderberg (M) yrkar bifall till initiativärendet.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att beredningen beslutar att bifalla liggande förslag.

Beslut

Beredningen för funktionshinder och samverkan föreslår att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar:

Initiativärendet avslås med hänvisning till att nytt Mål och riktlinjedokument planeras till våren då nuvarande dokument snart upphör.

Reservationer

Elin Segerstedt Söderberg (M) och Elmer Eriksson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beredningen för funktionshinder
och samverkan

Sammanträdesdatum
2026-02-09

Protokollsanteckning

Elin Segerstedt Söderberg (M) lämnar följande anteckning i protokollet.

"Att ett nytt mål- och riktlinjedokument planeras att tas fram under våren 2026 är inte ett tillräckligt skäl för att avslå initiativärendet. Tvärtom utgör det ett starkt argument för att redan nu ge förvaltningen i uppdrag att säkerställa att den judiska minoritetens trygghet, kulturella identitet och synlighet tydligt beaktas och konkretiseras i det kommande arbetet.

Initiativärendet syftar inte till att ersätta kommande planarbete, utan till att ge ett tydligt politiskt uppdrag om inriktning och prioritering. Mot bakgrund av den ökade antisemitismen i samhället samt regionens lagstadgade ansvar gentemot nationella minoriteter, är det rimligt och nödvändigt att redan nu besluta om ett sådant uppdrag.

Med anledning av detta yrkar jag på att beredningen ska föreslå att initiativärendet ska bifallas."

Beslutsunderlag

- Svar på initiativärende Komplettering av mål- och riktlinjer för nationella minoriteter- insatser för den judiska minoriteten
- Svar på initiativärendet Komplettering av mål och riktlinjer för nationella minoriteter-insatser för den judiska minoriteten
- Initiativärende Anton Bergström (M) mfl. - Komplettering av mål och riktlinjer för nationella minoriteter insatser för den judiska minoriteten

UNDERSKRIFTSSIDA

**Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:**